

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio, 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Balandis — April 13, 1964

43 Nr.

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SKILIMAS IR JO PASĖKOS

MAO-NIKITOS GINČAS SUKĖLĖ KAI KURIŲ VILČIŲ VAKARUOSE. — NEGALIMA NUNEIGTI JO BLOGOS ĮTAKOS TARPTAUTINIO KOMUNIZMO MITUI, TAČIAU KARTU NEREIKIA UŽMIRŠTI, KAD TAI BUVO TIK MITAS, PO KURIO SLĖPĖSI CARO POLITIKOS TĖSINYS. — UŽTAT VARGU, AR JIS TURĖS DIDESNĖS GREITOS ĮTAKOS LIETUVIŲ BŪKLEI SOVIETŲ SĄJUNGOJE, NORS SATELITAMS IR SUKĖLĖ KAI KURIŲ VILČIŲ.

Vytautas Meškauskas

Kiniečių-sovietų ginčas, kurio galimas paseka mes jau nagrinėjome paskutiniuose Dirvos numeruose, sukėlė plačių komentarų viso pasaulio spaudoje. Kaip būdingą pažintą galima paminėti žinomo kolumnisto Roscoe Drummond nuomonę:

"Horizonte nesimato nė vieno daugiau akyklaus stebėjimo verto įvykio kaip Raudonosios Kinijos ir Sovietų Sąjungos ginčas... kuris gali daugiau prisidėti prie mūsų pasaulio susiformavimo XX šimtmečio negu kas kita... Mano asmeninio įsitikinimo ginčas

tarp Pekino ir Maskvos pasiekė tokia vieta, iš kurios jau nebegalima grįžti atgal..." Iš tokios būklės darant išvadą Drummond mano, kad skilimas reiškia:

1. susilpnėjimą pasaulio komunistų sąjūdžio, nes jis bus kamuojamas skirtingų reikalavimų ir nuomonių;
2. atostigį šaltajame kare Vakarų Europoje ir kitur, kur Maskva turi savo ranką, nes Kremlius negali rizikuoti vesti šaltą karą dviem frontais;
3. Raudonoji Kinija griebis didesnių avantiūrų Azijoje!

Ką gi turėtų daryti JAV tokios padėties akivaizdoje? -- klausia Drummond ir atsako: sovietams bus reikalinga parama iš jų satelitų Rytų Europoje. Už ją jie turės duoti jiems daugiau laisvės. JAV turi padėti tiems kraštams tiksliai. Tai prasme, kad jie pasidarytų mažiau priklausomi nuo sovietų. Antra, amerikiečiai būtina turi laimėti karą prieš komunistinius partizanus Vietname, kad tuo sukludžius Kinijos veržimąsi į pietryčių Azijos viešpatavimą.

Dėl tų ir panašių samprotavimų reikia pastebėti, kad skilimas nėra naujiena komunistų bloke. Tito suspyko su pačiu Stalinu ir jo pėdomis būtų nuėję kiti satelitai, jei tik galėtų. Tas pats Stalinas nepasitikiėjo kiniečių komunistais ir niekada nepadėjo jiems tiek, kiek galėtų, o vis dėlto kiniečiai išgelbėjo Staliną Korėjoje, Tito atstovai palprastai JT balsuoja taip kaip sovietai ir pagaliau Tito - Chruščiovo santykiai nėra blogi. Žinia, sovietų - kiniečių ginčas gerokai apnaikino tarptautinio komunizmo mitą. Bet tai buvo tik mitas, o ne realybė. Nereikia užmiršti, kad komunistai įsigalėję buvusioje Rusijos imperijoje, noromis nenoromis turėjo toliau varyti jos politiką ir žinoti jos interesus. Kitaip sakant, tarptautinis komunizmas buvo daugiau ar mažiau tik kaukė rusų imperalizmui pridengti. Jei dabar ta kaukė bus nuplėsta, Sovietų Sąjunga bus dar pajėgi varyti tokią pat politiką savo tikrųjų vardu. Žinoma, negalima nuneigti tam

tikros raidos sovietų viršūnių ir vadovaujančių sluoksnių galvosenoje. Ji duoda pagrindą tam tikram atsargiam optimizmui dėl tolimesnės ateities, kiek ji liečia paskiro sovietų piliečio gerbūvį ir asmens laisvę, tačiau dėl to džiaugtis dar būtų peranksti.

Nereikia užmiršti, kad Maskva dar tebeturi galingą karo mašiną ir kad kiniečiai jai dar ilgą laiką nesudarys jokios karinės grėsmės. O jei taip, jai nėra jokio reikalo atleisti varžtus savo pavergtom tautom, Maskva dar gali tvarkyti savo satelitus ne tik

kaip komunistinės valstybės, bet ir išnaudodama jų senas tautines aistras.

Būtų didelė klaida dabartinį skilimą pervertinti, ypač dėl jo įtakos Rytų Europoje. Daugiau vilčių duoda sovietų galvosenos evoliucija, bet tai ilgas procesas, kurio rezultatų mūsų karta gali ir nesulaukti. Ta evoliucija vykty ir be skilimo, iš lietuviško taško žiūrint, Maskvos - Pekino ginčas, jei jis paskatins rusiško nacionalizmo sustiprėjimą, gali būti lietuvių pavojingesnis, negu tikėjimas į tarptautinio komunizmo mitą.

Pasiruošimai Australijoje sutikti krepšininkus

Pietų Australijos krepšinio sąjunga, "Vyries" sporto klubui pasiūlius, balandžio pradžioje surengė Adelaidėje įdomias krepšinio rungtynes: "Europa - Australija". Europą tose rungtynėse atstovavo krepšininkai, kurie patys ar jų tėvai yra gimę Europoje, o Australiją čia gimusieji. Rungtynėms buvo sudarytos trys poros komandų: moterų, jaunių ir vyrų. "Vyries" sporto klubas pagrindinių (vyrų) rungtynių laimėtojų paskyrė pereinamąją turę ("Europa - Australia" rungtynės norima padaryti kasmetinėm). Daugumą vyrų komandų sudarė lietuviai ir latviai, papildyti vengrų, italų ir t.t. Laimėjo "Europos" vyrai ir moterys, o jaunieji krito prieš australus.

"Europa-Australia" rungtynės turėjo duktis: sutelkti kiek nors lėšų Amerikos lietuvių krepšinio rinkinei priimti ir jos rungtynes populiarinti. Atrodo, kad abu tikslai gražiai atsiekti. Rungtynės sutraukė gana gausų žiūrovų skaičių.

Vyriausias Amerikos lietuvių krepšinkų sutikimo vadovas P. Jurgis Jonavičius (ALFAS pirmininkas) turėjo progos asmeniškai painformuoti Adelaidės krepšinio entuziastus apie numatytas Amerikos lietuvių krepšinkų gastroles Australijoje ir ypatinai Adelaidėje, kur jie be kita ko rungsis su visos Australijos olimpine rinkine, su Australijos lietuvių ir Australijos latvių rinkinėmis.

Jau balandžio pradžioje Australijos lietuvių žinojo, kuriose vietose ir kokių laikų viešės Amerikos lietuvių krepšininkai. Visur sudaryti svečiams priimti komitetai, kurie rūpinsis jų priėmimu, apgyvendinimu ir lietuviška globa. Norima, kad atvykstantieji būtų apgyvendinti lietuvių šeimose, kurios juos savo mašinomis pristatins į treniruotes ir rungtynes ar kitus su jų viešėjimu susijusius rengimus. O jų, atrodo, visur bus.

ALFAS planuoja, kad svečiai

krepšininkai nuo pat atvykimo į Australiją iki paskutinio viešėjimo momento pilnai pajustų vietos lietuvių globą ir čia jaustųsi, kaip namie, tarp savų ir mylinčių tautiečių. Stebint dabartinės vietos lietuvių nuotaikas, atrodo, kad tai pavyks. Susidomėjimas nuolatos didėja ir visose vietovėse energingai tam ruošiasi.

Kaip Jūsų bendradarbiui teko patirti, Australijos lietuvių bendruomenės garbės narys J.J. Bačiūnas yra oficialiai pakviestas krepšinkų viešėjimo proga dar kartą aplankyti Australijos lietuvių kolonijas.

Draugystė, kuri susidarė tarp Bačiūnų ir Australijos lietuvių, neseniai laiko ir rūpesčių jūroje. Laikas ją stiprina ir augina, kaip tą ažuolą, kuris buvo pasodintas Adelaidės Lietuvių Namų sodelyje Bačiūnų atsilankymui atžymėti.

Australijos lietuvių dabartinės Amerikos lietuvių krepšinkų gastroles sieja su nepriklausomybės laikais praverstų JAV lietuvių krepšinkų atsilankymu Lietuvoje. Tas atsilankymas tada uždegė sportinę ugnį lietuviško jaunimo tarpe. Australijoje branginamas lietuvių sportininkas, įsijungęs į lietuvišką sporto klubą. Tačiau toli gražu, ne visas lietuviškas prieauklis į tuos klubus jungiasi. Dalis laikosi nuolat, dalis yra įsijungęs į australiškus. Lietuviškiems klubams reikia įtempti visas jėgas, kad sukomplektuotų prieauklų komandas. Ir kiekvienas klubas viilasi, kad svečių lietuvių gastroles galės jiems pasistarnauti.

Australų krepšinio lygis paskutinių keturių metų bėgyje smarkiai pakilo. Būtų klaida jų pajėgumą krepšinyje neįvertinti. Ir stipriai Amerikos lietuvių komanda teks gerokai pasitempti, kad laimėjimą išsikovotų. Australiški krepšinio klubai turi didelį prieauklį, yra drausmingi, kovingi ir labai gerai susižaidę.

V. Radzevičius

Rašytojas Marius Katiliškis, pasirašo Los Angeles lietuviams pirmininko knygą "Šventadienis už miesto". L. Kančausko nuotrauka

MARIUI KATILIŠKIUI ĮTEIKTA 1963 M. LITERATŪROS PREMIJA

LOS ANGELES, Calif. - Balandžio 5 d. į Los Angeles specialiai atvykusi rašytoja Mariui Katiliškiui iškilmingai buvo įteikta Lietuvių Rašytojų Draugijos 1963 metų literatūrinė premija už novelių rinkinį "Šventadienis už miesto".

Tas savaitgalis tolimojoje "auksinių vakarų" lietuviškoje kolonijoje tikrai praėjo šventadienio ženkle. Išvakarėse, balandžio 4 d., Los Angeles Dramos Sambūros pastatė D. Mackialienės surežisuotą Vytauto Alanto 2 veiksmų pjesę "Kyla vėtra ūkanose", kurios pažintinė prisirinko pilna llet, parapijos salė, jų tarpe ir premijos atsiimti iš Chicago kaskit atskridęs Marius Katiliškis.

Taip prasidėjęs šventadienis sekmadienį virto didele literatūros švente, kuomet tuoj po vidurdienio prasidėjo LRD Valdybos surengtas premijos įteikimo aktas ir Kristijono Donelaičio pusretčio šimtmečio sukakties paminėjimas. Literatūros šventę atidarė LRD valdybos pirmininkas Bernardas Brazdžionis, ypač šiltais žodžiais sveikindamas šiu metų literatūrinės premijos laureatą Marių Katiliškį LRD valdybos ir visos draugijos vardu. LRD valdybos sekretorė rašytoja Alė Rūta perskaitė gautus sveikinimus raštu, jų tarpe iš Chicago "Margučio", Santaros-

šviesos Federacijos, poeto Algimanto Mackaus ir M. Katiliškio knygos leidėjo, Terros savininko Vlado Cėvinsko.

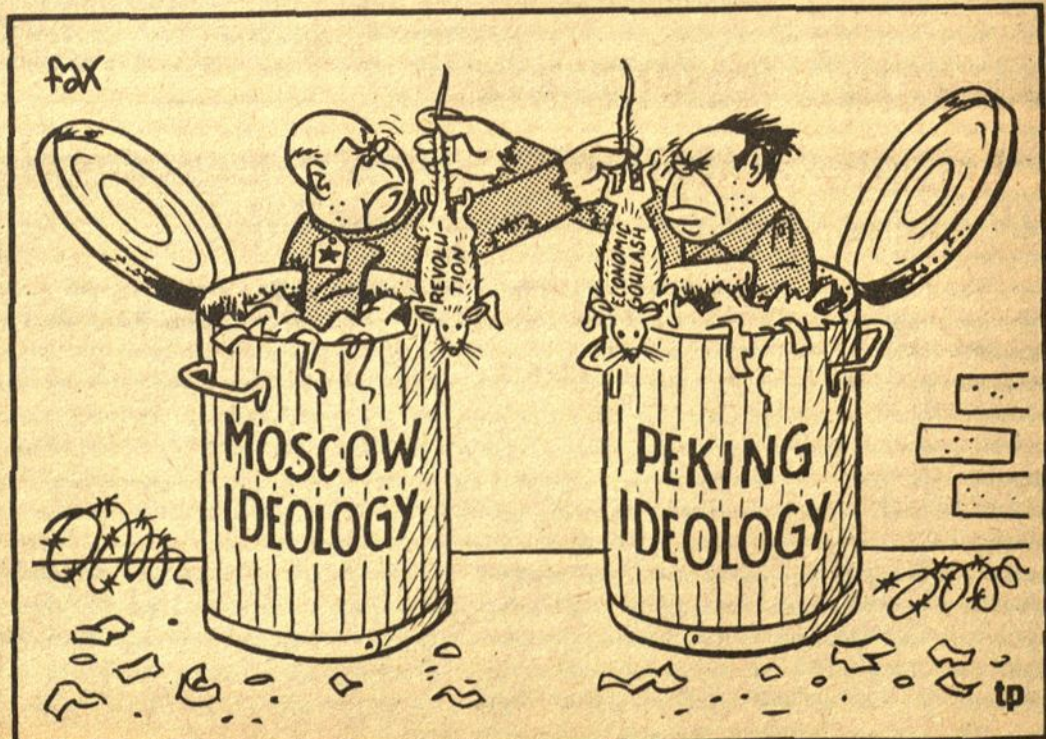
Ta proga pirmajai šventės programos daliai vadovavęs LRD pirmininkas B. Brazdžionis dalyvius plačiau supažindino su mūsų literatūrinės premijos istorija ir dabartimi, patikslindamas, jog nors pastaraisiais laikais LRD premija nebėra stambiausioji savo skiriamomis sumomis, bet moraline prasme ji yra mūsų didžiosios valstybinės literatūros premijos tradicijos tęsinys. Premijai lėšas dabar sudeda ne valstybės iždas, bet lietuvių visuomenė, kai kada draugijos ir pastaruoju laiku daugiausia pavieniai asmenys, mecenatai, kurie remia lietuvių literatūros ūgį.

Kaip praėjusiais, taip ir šiais metais Liet. Rašytojų Draugijos Valdybai esant Los Angeles mieste, premijai lėšas sudėjo geranoriškai ir be ypatingų prašymų atskiri pietinės Kalifornijos mecenatai, kuriems Draugija paaukojus ne mažiau 100 dolerių išduoda specialius mecenato pažymėjimus.

1963 m. literatūrinės premijos mecenatais pasirodė esą Los Angeles Lietuvių Bendruomenės Apylinkė su 200 dolerių auka, kurią atstovavo Apylinkės kultūros reikalų vadovas Dr. J. Jurkūnas. Po šimtą dolerių auokojo Dr. Jonas Jurgilas, nekilnojamo turto pardavėjas iš Santa Monikos Albinas Markevičius ir "Lietuvių Dienų" žurnalo leidėjas Antanas Skirtus. Jie buvo iškviešti į sceną. Visų mecenatų vardu tarė sveikinimo žodį laureatui Dr. J. Jurkūnas, džiaugdamasis galimybe naudingai prisidėti prie vieno iš stambiausių mūsų lietuviškos bendruomenės dvasios ginklo ir turto ugdymo - literatūros.

Perskačius LRD sudarytos jurii komisijos aktą (rašytojų J. Blekaičio, N. Mazalaitės, J. Naujo-kaičio, A. Nykos-Niliūno ir A. Vaičiuliaičio), jog 1963 m. draugijos literatūrinė premija paskirta Mariui Katiliškiui už novelių rinkinį "Šventadienis už miesto", LRD valdybos išdininkas rašytojas J. Tininis įteikė jam 500 dolerių premijos čekį.

(Nukelta į 3 psl.)

Išmatų dėžėse ieškant idėjų...

DEMOKRATŲ OPOZICIJA PRIEŠ LAISVĖS AKADEMIJĄ

Kongreso darbotvarkėje esąs įstatymo projektas, siekias įsteigti valdišką Laisvės Akademiją, kurioje amerikiečiai ir kiti tautybių nariai galėtų studijuoti metodus, reikalingus kovai su komunizmu, susilaukė kietos demokratų opozicijos.

Ir Valstybės Departamentas per savo atstovą Averill Harri-maną išreiškė tuo klausimu savo poziciją, kuri skamba šitaip: "tai ne federalinės valdžios reikalas -- indoktruoti savo piliečius".

Kongreso atstovas Robert Taft jr. yra vienas aršiausių to įstatymo iniciatorių ir kovotojų už jo pravedimą. Jo many-

mu toji akademija kaip tik labiausia reikalinga Valstybės Departamento, Prekybos Departamento ir kitų vyriausybės institucijų tarnautojams, kur jie galėtų tinkamai išmokyti ginti JAV interesus prieš komunizmą.

Laisvės Akademija numato suteikti stipriausias laisvės ir demokratijos supratimą išreiškiančias pajėgas. Tuo tarpu kai kurie politiniai sluoksniai Washingtono galvoja, kad šaltasis karas savaime sutirps tylini apte komunizmą, apte jo pavergtas tautas. Reikia, girdi, leisti komunistams nutukti laisvojo pasaulio produktais ir jiems praeisias apetitas siekti naujų laisvų kraštų okupacijos.

ANTANAS SMETONA

FULBRIGHTO STIPENDININKŲ SUAŽIAVIMAS BERLYNE

(5)

Paskutinių dviejų suvažiavimo dienų programa susidėjo iš eilės gerai paruoštų aukšto lygio paskaitų, sukelusių klausytojų tarpe didžiausias ovacijas. Pirmas paskaitininkų buvo Dr. W. W. Schuetz, Nedalinamos Vokietijos Komiteto Pirmininkas (Kuratorium Unteilbares Deutschland). Jis skaitė paskaitą tema: "Nauja Federalinės Vokietijos Politikos linkmė Rytų Vokietijos atžvilgiu".

Pirmoje paskaitos dalyje jis išdėstė metodus, kuriais laisvieji vokiečiai siekia atsverti komunistų varomą propagandą užsienyje, ypač Afrikos kontinente. Jis nurodė, kad Vak. Vokietijos Vyriausybė siunčia į Afriką specialiai paruoštus asmenis, kurių uždavinys yra padėti naujosios Afrikos valstybėms susitvarkyti politinę, kultūrinę ir ypač ekonominę prasmę. Kur yra prasmės, teikiama ir finansinė pagalba. Jei iš paskirų vyriausybės asmenų ir visuomenės atstovų, be abejo bolševikų paveiktų, sutinkama opozicija, jie kviečiami į Vak. Vokietiją, kuri juos priima labai iškilmingai ir lipšniai, o po to jiems parodoma siena ir eilė dokumentuotų filmų, vaizduojančių stenos sargybą, negalėtiną išvaduoti iš rytų vakarus. Tų pastangų rezultate dažnai pasiekiamas laukiamas efektas: bolševikuojantieji Afrikos tautelių atstovai visiems laikams išgydomi nuo bolševizmo.

Antra paskaitos dalis buvo skirta Vak. ir R. Vokietijos santykių nagrinėjimui. Dr. Schuetz griežtai pasisakė prieš kai kurių Vak. Vokietijos sluoksnių skleidžiamą nuomonę, pagal kurią nesą reikalo rūpintis rytų vokiečiais, bet geriau džiangtis, kad patiems gera gyventi. Kalbėtojas nurodė, kad virš 50% vakarų berlyniečių turi giminių Rytų Berlyne, kurių negalima užmiršti, nekalbant jau apie tai, kad rytų berlyniečių užmiršimas reikštų nepateisinamą principo paaukojimą.

mažai asmeniniam egoizmui. Toliau Dr. Schuetz pareiškė, kad nežiūrint į didelį gyventojų persikiojimą R. Vokietijoje, į sistematingai vedamą kovą prieš

Dr. Schuetz paskaita sukelė susidomėjimą savo minčių gylumu ir meistrišku anglų kalbos vartojimu. Beje, visi prelegentai, išskyrus Berlyno universiteto rektorius Dr. Luers, kalbėjo angliškai.

Grįžtant prie Dr. Schuetz paskaitos, reikia pasakyti, kad jo paskaita būtų buvusi dar įspūdingesnė, jei nebūtų buvę jaučiamas varžymosi aiškiau prieš bolševikus pasisakyti. Matėsi, kad jam, kaip ir kitiems paskaitininkams,

Liudvika ir Antanas Smetonai prie Laisvojo Berlyno Universiteto.

religiją ir didelį skurdą rytų vokiečiai yra religingesni, paslaugesni ir didesni idealistai už vakarų vokiečius. Nežiūrint bolševikų brukamo papročių palaidumo, Rytų Vokietijos šeima tebėra išlikusi tvirta. Nežiūrint skurdo ir didelio trūkumo elementariųjų kasdienio gyvenimo reikmenų, r. vokiečiai dvasines vertybes stato aukščiau materialinių. Pasak Dr. Schuetz, vakarų vokiečiams pasiekusiems didelio ekonominio gerbūvio, greičiausiai rimtas dvasinio sugniužimo pavojus, prieš kurį jau dabar reikia visomis priemonėmis kovoti, ir vienintelė priemonė to išvengti yra nepaliaujamai galvoti apie bolševikų pavertus brolius ir savo gyvenimo tikslu pasistatyti jų išvadavimą talkinomis priemonėmis (kaip?). Jėgą esą, teigiamai vartoti jėgą atremti, t.y. bolševikų užpuolimo atveju.

kams, buvo liepta vengti pasisakymų, nukreiptų prieš Washingtono palaikintą koegzistencijos su Sovietų Sąjunga politiką. Tai ypač išryškėjo, kai vienas klausytojų paklausė, kaip galima atsakyti jėgos vartojimo prieš bolševikus, jei bolševikai kaip netolima praeitis rodo, jėgą visuomet vartoja savo tikslui pasiekti ir nėra pasižadėję jėgos nevartoti ateityje. Aiškiai matėsi, kad Dr. Schuetz norėjo į tokį klausimą atsakyti, bet būdamas drausmingas vokiečiai, jis susivaldė ir atsakė taip, kad ir tie, kurie buvo nusistatę už jėgos vartojimą prieš bolševikus ir tie, kurie buvo prieš, liko patenkinti.

Po Dr. Schuetz kalbėjo Dr. E. Krippendorff, Berlyno Universiteto profesorius, pats buvęs Fulbrighto stipendijantis ir studijavęs berods Harvarde (postdoctoral studies). Jis davė puikią Vokietijos istorijos apžvalgą nuo 1525 metų ūkininkų sukilimo iki dabartinių laikų ir mėgino išvesti paralelę tarp Vokietijos istorijos, (kuri anot jo yra virtinė nenusisėkusių revoliucijų) ir vokiečių apatijos, trukdanti Vokietijai užimti deramą vietą tautų šeimoje. Jis irgi turėjo didelį pasisekimą, nes kalbėjo angliškai be akcento, kaip tikras amerikietis, ir net jo manieros buvo visai amerikietiškos.

Paskutinę suvažiavimo dieną kalbėjo Dr. James B. Conant, žymus pedagogas ir autorius, buvęs Amerikos ambasadorius Vokietijoje. Jis dabar gyvena Berlyne ir yra naujos Berlyno mokyklų administracijos patarėjas. Beje, Berlyne neseniai įsteigta nauja mokykla, kurioje viskas dėstoma angliškai ir vokiškai ir kurioje visi mokiniai turi gerai mokėti abi kalbas. Dr. Conant puikiai nušvietė Vokietijos ir Amerikos mokyklų skirtumus ir su tuo susijusius sunkumus ieškoti analogijos tarp tų skirtingų sistemų. Jis pripažino, kad gabesni mokiniai Amerikoje nukenčia, kadangi pradinę ir vidurinę mokyklą (High School) be ypatingų pastangų sugeba baigti net paskutinis žioplys.

Baigdamas jis dar pabrėžė skirtumą tarp "College" ir "University", kurių pastarasis yra žymiai didesnė mokslo institucija ir neretai apima eilę kolegijų, specialiųjų mokyklų (teisės, medicinos ir t.t.) ir graduate schools, kurias teptinami baigusieji kolegiją. Šiuos Amerikos švietimo sistemos ypatumus, esą, reikia paaiškinti europiečiams, kad kartais jie nesusidarytų klaidingo Amerikos švietimo sistemos vaizdo.

Paskutinis kalbėjo prof. Dr. Richard Loewenthal iš Otto Suhr Instituto tema "Sovietų užsienio politika kintančiame pasaulyje". Jis pareiškė, kad Rusijai darosi vis sunkiau valdyti savo imperiją ir kad vakarai turi būti pasiruošę tą aplinkybę tinkamai išnaudoti. Kaip ir kiti prelegentai, dr. Loewenthal buvo labai gerai pasiruošęs, todėl kalbėjo įdomiai, nuosekliai ir gyvai. Kaip iš kitų, taip ir iš jo buvo galima daug pasimokyti.

Fulbrighto stipendininkų suvažiavimas buvo informacinio pobūdžio, kurio tikslas buvo nušviesti komunizmo ir laisvojo pasaulio interesus susikirtimą. Tie, kurie mažai apie komunizmą nežinojo, iš turtingos suvažiavimo programos galėjo įsigyti bendrą vaizdą, o tie, kurie žinojo, savo žinias galėjo papildyti.

Kiek prisibijau, kad būsiu apvykęs tą dieną Dirvos skaitytojų, kuri laukė straipsnio apie muziką. Jei sąlygos leis, ypač jei turėsiu galimybę bent metus pagyventi Vokietijoje, esu pasiryžęs parašyti straipsnį, skirtą muzikai, kuri man arčiausia prie širdies ir kurios pažinimui esu paskyręs keletą metų štampto darbo.

STASYS MOTUZAS GARSINA LIETUVĄ

Ir eilinis žmogus gali gražiai atstovauti savo kraštą svetur, jei tik jis turi noro, ryžto ir gabumų. Tai yra ne kartą įrodęs mūsų tautietis Stasys Motuzas, vegetuojąs Vakarų Vokietijos mažo miestuko Vechtes senelių ir nedarbingųjų tremtinių globos namuose.

Stasys Motuzas, gyvendamas tarp kitataučių, ten gražiai yra

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UŽRAŠAI ***

"PROGRESYVIAI", dėmesio! Ir "trečioji jėga", pasišovusi su pažindinti mus su Lietuvos gyvenimu "iš tiesioginių šaltinių" -- skaityk ir gėrėk! Štai jums visa teisybė stačiai "from the horse's mouth". Pats Nikita Chruščiovas vasario 28 dieną pasakojo, kaip tenai -- bolševikijoje ir jos pasigrobtą Lietuvą -- vyksta "socialistinė pažanga". Sako:

"Matyti, mūsų tarpe vis dar tebėra paplitusi sena liga -- bendros kalbos, bendri raginimai vietoj konkrečiau organizacinio darbo. Kai kurie mūsų draugai pernelyg vertina nutarimų galią, kartais samprotuoja: jeigu priimtasis sąjunginis nutarimas, vadinasi, respublikos jį pradės vykdyti. Respublikoje taip pat kai kas samprotuoja šitaip: plenumą surengėme, rezoluciją priėmėme -- srityse viskas vyks sklandžiai, partijos srities komitetas taip pat, matyti, galvoja apie gamybinę valdybą ir partinį komitetą, tikisi, kad jie rūpinsis konkrečiu darbu. O gamybinė valdyba ir partinis komitetas, gavę srities komiteto nurodymą, savo ruožtu siunčia kolūkiui arba tarybiniam ūkiui telegramas, šaukia pasitarimus, moko kolūkių kadrus. Valdysbos viršininkas ir partinio komiteto sekretorius pasakys kalbas ir patenkinti, -- girdi, "mes jiems davėme pipirų, "pomokėme", dabar darbas eis". Tie, kas buvo "mokomi", taip pat moko pavaldinius. Žodžiu, visi "moko" vieni kitus, bet mažai dirba konkrečių darbų.

O galiausiai paaiškėja, kad darbas "nepajudėjo iš vietos, ratai vos juda arba stovi vietoje."

Na, tai kas "šmeižia naują, pažangų Lietuvos gyvenimą"? Ta liga bolševikijoje yra ne tik sena, bet ir nepagydoma, nes įgimta. Paniekinę asmens iniciatyvą ir įsikėlę sau į galvą, kad tik "motina partija viską žino", bolševikai moko, moko ir moko: mokslininkus, rašytojus, dailininkus, mokytojus, pramonininkus, ekonomistus, pirklius, artojus... Vakar mokė vienaip, šiandien kitaip, o kaip mokys rytą -- niekas nežino, bet žino, kad tų mokymų vistik neverta imti į galvą. Pats Nikita, suniekinęs mokymą, nenutilo, o išdrožė dar vieną keturių valandų pamoką apie stebuklingą vaistą derliui pagerinti -- apie mineralines trąšas, ir patenkintas: daviau pipirų, pamokiau, ir pamatysit, kaip priaugs kviečių daugiau negu Amerikoje!

Teisybė, kvaila nepripažinti, kad bolševikinę imperiją žmonės plakami partijos varovų liežuviais ir botagais, dirba, plūša ir padaro šį ar tą, koligi šiol tenai nebuvo nei girdėta, nei matyta. Bet dar kvailiau nematyti, kad dėl absurdiško biurokratiškumo ligos, anot to dygaus priežodžio, tenai vis dar "vienas galas dega, kitas šnypščia".

pasireiškęs kaip darbštus, neabejotinų meninių gabumų, įvairių medžio skulptūrėlių ir kitokių dailiųjų drožinių meistras. Stasys Motuzas ten reiškiasi ir kaip veiklus visuomenininkas, gebąs garsinti savo pavergtą tėvynę Lietuvą. Kiekvienais metais Stasys Motuzas, vieno kito tautiečio padedamas, savo

tremties vargo namuose suruošia Vasario Šešioliktosios minėjimus, kurių metu suruošia ir savo meniškių drožinių bei skulptūrėlių parodėles. Jo ruošiamos Tautos Šventės su išmoningai sutvarkytomis parodėlėmis visada atkreipia ir kultūringųjų vokiečių rimtą dėmesį, o jųjų spaudoje susilaukia geriausių įvertinimų.

Stasys Motuzas sėkmingai garsina Lietuvą ir kitokiu būdu: jis kiekvienų metų Vasario Šešioliktosios proga išspausdina atvirukus su savo drožinių paveikslais. Šiais metais tokių atvirukų Stasys Motuzas išspausdino 2.500 vienetų, kuriuos paskleidė Vakarų Vokietijos ir kitų kraštų tautiečių bei svetimausių tarpe. Ypatingai gero įvertinimo Stasio Motuzo atvirukai susilaukė tarpe Anglijos ir Australijos lietuviai, kurie vertindami savamokslinio menininko kūrinius, duosniai atsilygino ir tuo įgalino jųjų autorių toliau kurti dailiuosius medžio drožinius ir jais garsinti Tėvynę Lietuvą.

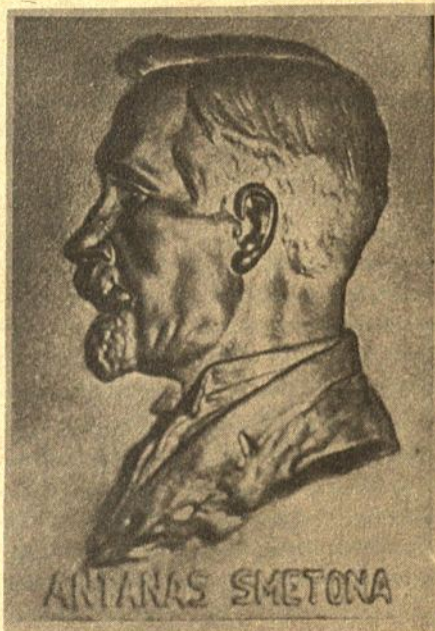
v.b.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

GUŽAUSKŲ

BEVERLY HILLS
GĖLINYČIA
GĖLĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd Street
Chicago, Ill.
Telefonai:
PR 8-0833 ir PR 8-0834

PREZIDENTO ANTANO SMETONOS BARELJEFAS

Išpildę žemiau dedamą atkarpą ir pridėję 5 dol. čekį, bareljefą galite užsakyti paštu.

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu 5 dol. čekį ir prašau išsiųsti prezidento A. Smetonos bareljefą šiuo adresu:

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA — Liqueur, Import. from Italy... 5th \$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška... 5th \$3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. from France... 5th \$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand... 5th \$4.69
5. PORT, SOUTHERN, RHINE Wine... 5th \$.69

6. ST. REMY BRAND, Import. from France... 5th \$3.98
7. LIEBFRAU MILCH Wine... 5th \$.98
8. BORDEAUX Wine, Red or White... 5th \$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išaina: pirmadieniai, trečiadieniai ir penktadieniai, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Prof. Tado Petkevičiui atminti

V. MAŠALATTIS

Lietuvos valstybės atkūrimo dalyvių gretos paskutiniams keliais metais greitai tempu retėja. Tremtyje netekome A. Smetonos, Dr. K. Griniaus, trijų brolių Biržiškų ir daugelio kitų asmenų, paruošusių Lietuvii Tautą savaimingam valstybiniam gyvenimui ir aktyviai veikusių valstybės atkūrimo darbe. Iš 20 1918 m. vasario 16 d. Lietuvos valstybės atkūrimo aktą pasirašiusių asmenų gyvųjų tarpe turim vos 4 -- 2 tremtyje ir 2 bevargstančius okupuotoje Tėvynėje. Ypač gausių aukų pareikalavo mirtis iš pasilikusių gimtajame krašte.

Šiomis dienomis iš Kauno gauta liūdna žinia apie vieno iš veikliausių atkurtosios Lietuvos valstybės darbininkų mirtį -- prof. Tado Petkevičiaus. Į visuomeninį ir politinį darbą velionis įsijungė dar būdamas Šiaulių gimnazijoje. 1910 metais baigęs gimnaziją ir įstojęs į Maskvos universitetą, jis įsijungė į Lietuvii studentų draugiją, kurios veikliu nariu pasiliko iki 1918 m. vasaros, kada Micevičiaus - Kapsuko įsakymu draugija buvo uždaryta ir visas jos turtas konfiskuotas.

Pirmajam Pas, karui įpusėjus, lietuvių visuomenėje, kurią sudarė karo tremtiniai ir anksčiau įsikūrusieji Rusijoje lietuviai, išryškėjo dvi politinės srovės -- dešiniėji ir kairieji. Šių srovių santykiams nuolatos aštrėjant, 1916 m. pabaigoje kilo mintis įkurti vidurio politinę organizaciją, kuri apjungtų liberalinių pažiūrų lietuvių, Pagrindinis naujosios organizacijos tikslas buvo siekti Lietuvos valstybės atstatymo demokratiniais pagrindais. Toks organizacijos tikslas pilnai atitiko velionio pažiūras ir jis įsijungė į iniciatorių eiles. Organizacija buvo įkurta Petrapilyje 1917 metų pradžioje. Įsikūrus Centrai, įvairiuose Rusijos miestuose prasidėjo naujos organizacijos padalinių steigimas. Petkevičiaus, inž. Tomo Norus-Narusėvičiaus, Petro Leono, Petro Šalčiaus, Lindo Daukšos ir kitų pastangomis buvo įsteigta Maskvos skyrius, kurio narių daugumą sudarė Maskvos aukštosiose mokyklose studijuojantys moksleiviai.

1917 m. balandžio pabaigoje Petrapilyje buvo pradėta leisti naujosios partijos organas, pavadinamas Santara, bet jau tu pačių metų rudenį leidimas buvo perkeltas į Maskvą ir Petkevičius buvo pakviestas į redakciją.

1918 m. vasarą velionis grįžta į Tėvynę ir dar tais pačiais metais įsijungia į valstybės atkūrimo darbą: jis pirmasis Ministrų kabineto reikalų vedėjas, Lietuvos pasiuntinybės Londone patarėjas, Užsienio Reikalų M-jos juriskonsultas, teisių fakultete prekybinis teisės asistentas, vėliau docentas, vėliau universiteto e. ord. profesorius, kur jam teko dėstyti ir tarptautinę teisę, Žemės Banko juriskonsultas. Be šių pagrindinių pareigų velionis talkino ir kitoms valstybės įstaigoms, ypač dažnai jam tekdavo talkinti užsienio Reikalų M-jai, ruošiant įvairių tarptautinių sutarčių projektus ir bylas Tarptautiniame Haagos Tribunole su lenkais dėl tranzito geležinkelais ir vandens keliais (Vilniaus byla), su vokiečiais dėl Klaipėdos krašto statuto vykdymo ir su estais dėl siaurojo geležinkelio.

Vokietijoje įsigalėjus nacionalsocialistams ir pradėjus jiems kištis į Klaipėdos krašto reikalus, Lietuvos - Vokietijos santykiai pašljo. Lietuvos vyriausybė buvo priversta susirūpinti ne tik gubernatoriaus paskyrimu, bet ir akylesne jo darbų priežiūra. Šiam reikalui buvo sudaryta specialinė nuolatinė komisija prie Ministrų kabineto. Parenkant komisijos narių kandidatus, pirmiausia buvo sustota ties Petkevičiaus kandidatūra ir neapsirikta: jo gilus teisėtumo pajautimas, rūpestingumas ir plati erudicija daug padėjo tvarkant Lietuvos krašto einamus reikalus. Apkrovimas įvairiais darbais

Mariui Katiliškiui įteikta...

(Atkelta iš 1 psl.)

Pakviestas tarti žodį, laureatas Marius Katiliškis šiltai padėkojo Draugijai ir mecenatams už sudarytas galimybes, kurių pasekoje jam netikėtai teko premija ir jis galėjęs čia atsirasti. Jis seniai svajojęs kada nors atvykti į "auksinius vakarus", tik jau nebetikėjęs, kad tai galės išsipildyti. Deja, kalbėjo toliau Katiliškis, ne tik auksiniuose vakaruose, bet ir rytuose, ir vidurvakariuose ir visur kitur "mūsų elito skalė katastrofiškai krinta mūsų nenaudai, kadangi prieauglio kaip ir nesimato" (teisingai buvo pasakyta, nes artipilnėje salėje kaip tik beveik nesimatė nei mūsų gausaus akademinio jaunimo, nei iškilusių ir gerai čia įsikūrusių įvairių profesionalų...).

Bet, pareiškė toliau M. Katiliškis, "...jeigu lietuviškas jaunimas negali savo krašte, savo namuose prabilti pilna burna, tai prabilkime mes, Mes berods tu ir darome. Tik dažnai susibaram tarpusavy, sumaišydami svarbą ir sampratą... Mūsų krašte kada nors prabils žmogus rusų ir griausmingu žodžiu. Man vaidenasi, kad jo kultūrinis veidas bus išryškintas tik ateityje... Tad gal mes neturėtume vargintis perdėta klinkdamiesi savo šiočia tokia veikla, Kiekvienam veju, tai bus grūdų saują ištuštėjusiame aruode. Jeigu mums ir nepavyko sukurti šėdevių, kaip ir daugeliui nepavyksta, tai vistiek bus padaryta nemažai".

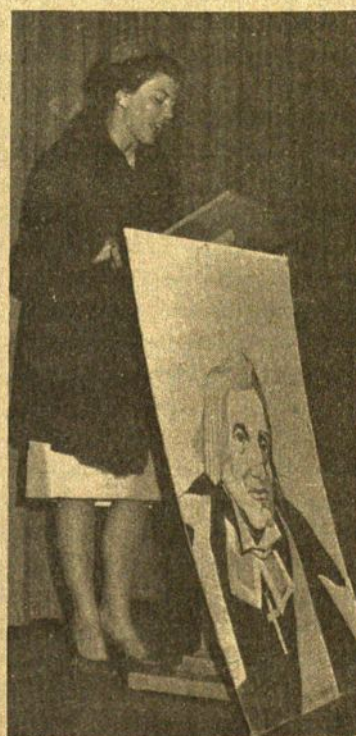
Kalbėdamas apie lietuviškų knygų autorių okupuotoje Lietuvoje, Katiliškis pastebėjo, kad "jų tik tiražai dideli, bet knygų kiekiu ir kokybe negali lygintis su mumis. Koks nesmagus aptarimas, griebiantis palyginimo! Ir net nepatogus. Juk mes žinome, kodėl jie negali, ir taip pat žinome, kad vieną dieną jie galės, praplėšus juodai kruvinus debesius ir saulei įspindus ant suniokotos žemės..."

nesutrukdė jam sutelkti knygyną, kuriame buvo surinkta teisinės literatūros, ypač tarptautinės teisės klausimais. Tai buvo bene pilniausias šios srities literatūros rinkinys Lietuvoje. Ne viena valstybės įstaiga tuo vertingu knygynu yra pasinaudojusi.

Nors velionis per visą savo gyvenimą priklausė politinei organizacijai, bet jis visuomet atiduodavo primatą viešiesiems, valstybiniams reikalams. Jam salus respublikos buvo aukščiausias imperatyvas, kuriam turėjo subordinotis tiek privatiniai, tiek ir sroviniai interesai. Jis dažnai siūlė davosi dėl aštrių mūsų politinių organizacijų tarpusavinių santykių ir be atodairos smerkdavo tuose santykiuose pasitaikančią demagogiją.

Po tragiškų 1940 m. birželio 15 d. įvykių velionis įsijungė į pagrindinio darbo ir tapo veikliu pagrindinio nariu iki suėmimo ir įkalinimo baismoje Vorkutos koncentracijos stovykloje. Aštuoni toje stovykloje iškalėti metai, be abejonės, pakirto jo sveikatai ir priartino mirtį. Nelengvi buvo ir postovykliniai metai.

Tėbūnie Tau, mielas Tada, lengva Lietuvos žemelė, kurią Tu taip mylėjai ir kuriai paaukojai visas savo jėgas ir sugebėjimus, kuriais Tu gausiai buvo apdovano-

Hollywoodo aktorė Narda Onyx estiškai skaito Metų ištrauką K. Donelaičio minėjime.

L. Kančausko nuotrauka

Dailia Mackialienė po to dailiai paskaitė M. Katiliškio "Šulinio istorijos" ištrauką.

Antrajai literatūrinės šventės daliai vadovavo LRD valdybos vicepirmininkas Bronys Raila. Ji buvo skirta K. Donelaičio 250 metų gimimo sukakčiai paminėti ir sąmoningai sujungta su M. Katiliškio pagerbimu, nes tarp jų abiejų, kaip tarp senolio ir anuko, esąs gilus dvasinis, tematinis ir net stilistinis ryšys.

Sekė dvi trumpos, gerai paruoštos ir vaizdingos paskaitos: B. Brazdžionio apie Donelaitį kaip žmogų ir poetą, ir J. Tininio apie Donelaitį, kaip hegzometro meistrą. Prelegentai jas gal vėliau išspausdins. Publikai ypač patiko B. Brazdžionio puikiai pa-

Balandžio 5 d. įvykusioje Lietuvos Rašytojų Draugijos premijos įteikimo iškilnėse laureatas Marius Katiliškis taria žodį. Gilumoje iš kairės sėdi: LRD pirm. B. Brazdžionis ir premijos mecenatai A. Skirius, dr. J. Jurgilas ir LB atstovas dr. J. Jurkūnas. L. Kančausko nuotrauka

ruoštas "kultūrinis dialogas" tarp Donelaičio ir dabartinių jo kūrybos komentatorių bei sovietintųjų okupuotoje Lietuvoje.

Pavaizduoti Donelaičiui, kaip pirmajam lietuvių rašytojui, plačiai išėjusiam už savo kalbos sienų "į tarptautinius vandenis", šventės pabaigoje buvo pateiktas "poezo-koncertas", paskaitant Pavasario Linksmybių įžangą aštuoniomis kalbomis. Alė Rūta pradėjo lietuviškai, o toliau skaitė latviškai poetas Olafs Stmbrs, estiškai aktorė Narda Onyx, lenkiškai ir žydiškai M.E. Rosenfeld, vokiškai Elena Tumienė, rusiškai Juozas Andrius ir angliškai V. Mitkutė-Gedgaudienė.

Lietuvių literatūros šventadienis Los Angeles mieste buvo užbaigtas Liet. Bendruomenės namuose, kur susirinko kelios dešimtys M. Katiliškio asmeniškai bei literatūrinio draugų ir gerbėjų į jautią ir puošnią vakarienę, kurią paruošė LRD Los Angeles mieste gyvenančios narės (ypač Alė Rūta ir Elena Tumienė) bei keliolika kitų ponų, įdėdamos daug darbo, aukos ir širdies. Per vakarienę, kurią pravedė B. Raila, buvo gausiai dailintasi ne tik vaizdais, bet kalbomis, sveikinimais ir linkėjimais.

Tą naktį dar praleidęs savo "nemieliaširdingo kritiko" B. Railos namuose, ir dar kitą naktį pas svingingus globėjus Vasiliauskus Santa Monikoje, M. Katiliškis sekantį antradienį išskrido atgal Chicago, auksinių vakarų losangeliečiams palikdamas daugelį gražių atsiminimų ir savo širdies bei kūrybos aukso, negu jo iš čia išveždamas. (-a).

SENATORIUS KEATINGAS SMERKIA NERŪPESTINGUMĄ DĖL RYTŲ EUROPOS PADĖTIES

-- Nepateisnu tokios laikysenos Rytų Europos atžvilgiu, kurio lyg veikų taisyklė "kai tik iš akių, tai ir iš galvos", -- sakė senatorius Kenneth B. Keatingas puslapiui "kitakalbių" laikraščių atstovų. Atseit, apgailestavo, kad šio krašto politika dėl Rytų Europos kraštų padėties esanti nepakankamai veikli: suinteresuotiems negailima užuojautos ir paguodos žodžių, kai su jais susitinkama, bet tie žodžiai perdažnai lieka pamiršti politikos planavime ir vykdyme. Šis senatorius iš New Yorko yra vienas iš tų, kurie tarptautinės politikos vadovams neleidžia užsnūsti. Reta savaitė, kad jis tokia ar kitokia proga neprimintų reikalo kiečiau ir veikliau prieštintis komunistinių imperialistų ne tik naujiems užsimojimams, bet ir ankstesniems užgrobinimams. Rytų Europos, taip pat ir Lietuvos jis įsamiū nepamiršta ir tada, kai nėra jokio lietuvių ar kito panašio padėtyj esančio krašto atstovo, "lendančio į akis".

-- O visdėlo, -- pridūrė senatorius, -- net ir nepamirštant klausimo, kuris jums ypatingai rūpi, kada nekada su jumis pasimatyti yra svarbu ir naudinga.

Šio kviestinio pasimatymo, prie pietų stalo, proga senatorius kukliai nutylėjo savo darytus žygius raudonojo tvano užlietų Rytų Europos kraštų reikalu, nors tų pastangų sąrašas jau ilgas. Jis tik neformaliai pasipasakojo, kaip jis su tų kraštų rūpesčiais arčiau susipažino ir kodėl jis jaučia pareigą nuolatos skatinti šio krašto ryžtą veikliau padėti Rytų Europai, kad ji vėl galėtų savo kojomis atsirėmti į savo žemę.

Mums, lietuviams, buvo itin įdomu stebėti, kad senatorius, nors ir bandydamas šiuo ar tuo paminėti visus to Europos daly tvane paliestus kraštus, daugiausia kalbos turi apie lietuvių ir Lietuvą. Tai bene bus ir Rochesterio lietuvių kolonijos nuopelnas. (Rochesteris buvo senatoriaus atstovaujamoji apylinkė, kai jis buvo Atstovų Rūmuose. Be to, jam pirmą kartą kandidatuojant į senatą, pora lietuvių buvo jo artimųjų talkininkų tarpe). Tas itin tvirtai liudija, kad senatorius ne tuščiai kalba, sakydamas, jog nepripažįsta laikysenos "kai tik iš akių, tai ir iš galvos". Dvylika metų senatė, kur jis atstovauja jau visai New Yorko valstybei, neišdildė jam lietuvių iš galvos, nors akys jie ir daug rečiau jam bepaspajinioja.

-- Gal šimet dar teks ir daugiau pasimatyti, -- šyptelėjęs baigė pasipasakojimą senatorius, užsimindamas, kad šį rudenį turbūt teks jam kandidatuoti tolesniems šešeriems metams į senatą. Ta kukli užuomina prašosi išryškinti: New Yorko valstybės balsuotojams lietuviams verta ir teisinga lapkričio 2 dieną prisiminti senatorių Keatingą, kuris juos visą laiką atsimena.

Dirvos redakcijos ir skaitytojų atstovai šiame pasimatyme kairurie senatoriaus Keatingo samprotavimai pažadino mintį -- jų papildymą, kuriuo gal pasisektų dar labiau sutvirtinti skatinimus susirūpinti ypač Pabaltijo likimu. Ar senatorius prisimena prieitilčių reikšmę pastarojo karo metu? -- Žinoma, kaip gi ne! -- O kas gi šiandien yra Pabaltijo kraštai, jei ne Vakarų kultūros, tradicijų ir pažiūrų į gyvenimą prieitiltis pačios Sovietijos faktinėse ribose? "Taikingos koegzistencijos" piršlys Chruščiovas pats gi skelbia, kad ideologinės koegzistencijos nėra ir negali būti: šioj srity tebetesiamas, jei ne karas, tai kova. Kaip kare karinių pajėgų "prieitiltis", taip šioj kovoj ideologinis prieitiltis juk yra "kojos įspraudimas į prieitiltininko tarpdurį". Kodėl šis "prieitiltis" Vakarų toks užmirštas ir arpleistas? Argi Vakarams naudinga jo išsižadėti? Argi Vakarai neturi priemonių palaikyti jo moralei?

Senatorius pripažino, kad tai dėmesio verta mintis. Sutarta ją išsamiau apsvastyti. Pasimatymas buvo -- ir jų dar, turbūt, bus -- ne vien lapkričio 2-sios reikalu. (vr)

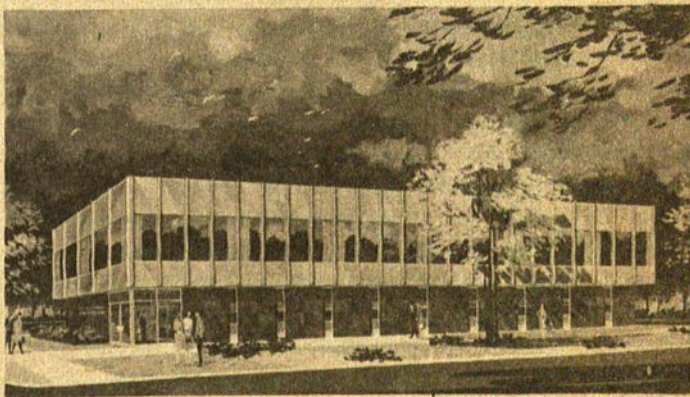
DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDA NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŲSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

SIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBASKAS, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

PENKIOLIKA AMBASADORYSTĖS METŲ

Detroitė yra bene 53 lietuvių organizaciniai vienetai: partijų, sąjungų, susivienijimų skyriai, kuopos, draugijos, sambūriai, klubai, Bendruomenės apylinkė. Kai kurie organizaciniai vienetai yra atšventę garbingą sidabrinę ir net auksinę savo veiklos sukaktį, frašę savo organizacijų istorijon daug kilnių darbų tautai, bendruomenei, artimui, tačiau, atrodo, nė vienas Detroito lietuvių organizacinis vienetas nėra tiek išpopuliarinęs lietuvių tautos vardo svetimųjų tarpe, kiek yra išpopuliarinusi tautinių šokių grupė Šilainė. Jai šiemet sukan-ka penkiolika veiklos metų. Jigimė 1949 metais liepos mėn. 25 d. susirinkus pirmon repeticijon.

Šilainės 15 metų veikla tik šau-nios ambasadorystės metais te-galima pavadinti. Vos trims mė-nesiams praslinkus po pirmos repeticijos, ji pasirodo viešumai Detroito tarptautinio instituto sa-lėje. Pasisekimas buvo nepapas-tas. Po to kiekvienais metais se-kė pasirodymas po pasirodymo. Kiek Šilainė turėjo repeticijų ir kiek kartų viešai pasirodė per savo šaunios ambasadorystės pen-kiolika metų, nė jos vadovė ne-galėjo konkrečiai atsakyti. Ji at-sakė paprasta bendrybe: be galo daug kartų. Gaila, kad toks šau-nus jaunimo organizacinis vie-netas iš pirmųjų dienų neužvedė jokios kronikos - albumo, kur bū-tų sutalpinta visa penkiolikos me-tų veiklos istorinė medžiaga: re-peticijos, pasirodymai, fotogra-fijos, laikraščių ištraukos, padė-kos laiškai, programos, sveikini-mai. Šiolyčiau nors po penkioli-kos metų tuo susirūpinti.

Nors ir be kronikos, iš pačios vadovės atminties "išpešiotų" pri-siminimų, kuklumu ir santūrumu pridengty, susidaro vaizdas, kad Detroito tautinių šokių grupė Šilainė yra atlikusi milžinišką lie-tuvių tautos populiariacijos ir draugų Lietuvai verbavimo dar-bą. Kiekvienais metais Šilainė šoko labai puošnioje Masonic Temple salėje pasaulinio Rau-

donajo Kryžiaus, Amerikos aukš-tesniųjų mokyklų ir universitetų dėstytojų suvažiavimuose, kur dalyvavo Amerikos vicepreziden-tas, gen. Marshall, Michigano gu-bernatorius, Henry Ford II ir daugybė valdžios ir mokslo įžy-menų. Tris kartus grupė buvo pakviesta į Gross Point šokti mi-lionieriams. Minint Detroito miesto įsikūrimo 250 metų su-kaktį, Šilainė tautiniais šokiais reprezentavo lietuvius visuose didžiuosiuose Detroito miesto te-atruose. Didelį pasisekimą turėjo

Michigano valst. suvažiavime Pontiac mieste. Daug laurų nusi-skyknė Windsor ir kit. Kanados miestuose. Kiekvienais metais Šilainė gina lietuvių tautines spal-vas Detroito ir Windsor miesto organizuojamuose Laisvės festi-valiuose. Daug kartų Šilainė buvo pakviesta šokti Detroito miesto valdybos organizuojamuose tauty-bių pasirodymuose didžiausioje Detroito mieste Fordo auditorijo-je ir Cobo salėje. Stebino žiūro-vus televizijoje, tarptautiniuose studentų pasirodymuose Ann

Arbor ir Lansinge. Gražiausiai-siliepimai sekė po Toledo ir Pon-tiac miestų gastrolių. Šilainė ža-vėjo vengrų, čekų ir pabaltiečių suvažiavimų dalyvių Detroito. Ji dalyvavo abiejose Tautinių Šo-kių Šventėse Chicagoje ir Kana-dos Lietuvių Dienoje Windsore. Nepaprastai puikiai pasirodė Mich. gubernatoriaus G. Romney inauguracijos baliuje, kur daly-vavo kelių tūkstančių valstijos rinktinė publika, kur pats guber-natorius, karštai spausdamas va-dovės ranką, prašė šokėjų sąra-šo. Savaimė aišku, kad po kiek-vieno pasirodymo sekė padėkos žodžiai, gėlių puokštės, atsilie-pimai spaudoje, padėkos laiškai, primintas paverptos Lietuvos vardas.

O kur papilniai pasirody-mai saviesiems? Be Šilainės tal-kos, rodos, neapsiėjo nė vienas Vasario 16 minėjimas. Beveik kiekvieną pavasarį, alyvoms žy-dint, Šilainė suorganizuoja tau-tinių šokių koncertus Detroito. Jie sutraukia didelį skaičių ži-rovų ir turi didelį pasisekimą. Trumpai būtų galima pasakyti, kad reta organizacija, rengda-ma minėjimą, balių ar kurį pa-rengimą, išsivertė be Šilainės talkos. Kiek visa tai paėmė lai-ko, energijos, nervų, o kartais ir ašarėlių?

Per tą penkiolikos metų laiko-tarpį šokėjai ir šokėjos keitėsi: vieni į poras susišoko, kiti iš-vyko, o dar kiti į "pensiją" pasi-traukė. Tačiau grupės vadovė Galina Gobienė ir šandie, minint vaisingą Šilainės ambasadorys-tės sukaktį, energingai Šilainei tebevadovauja, kaip ir pirmosios repeticijos metu. O lietuvių tau-tinis šokis turi gilią prasmę: džiaugsmą, liūdesį, pašaipą, vil-tį, viliojimą, neapykantą, užuo-jautą, meilę, ilgesį... Per tą tau-tinių šokių Galinos Gobienės va-dovaujamą mokyklą praėjo labai daug jaunimo. Čia jis ne tik pras-mingų, elegantiškų šokių judesių išmoko, bet, skindamas pasiseki-mų laurus, savo tautai svetimųjų didžią pagarbą laimėjo, o savo širdy dar didesne meile sušvito, Detroito lietuviškoji visuomenė puikiai visa tai mato ir įvertina.

Galina Gobienė, nepaįstanti tautinių šokių grupės "Šilainė" mokyto-ja ir vadovė.

Mutual Federal Bendrovės rekordas

4 **1 1/2** **%**
MOKAME

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą do-lerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite at-siųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto per-siuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD -- CHICAGO 8, ILL.
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

* BALANDŽIO 19 D. 3 val. p.p. Verdi operos "Tosca" premjera statoma Chicago Lietuvos Ope-ros, Studebaker teatre, 410 So. Michigan Ave.

* BALANDŽIO 25 D. 8 val. vak. Verdi operos "Tosca" spek-taklis statomas Chicago Lietu-vių Operos, 410 So. Michigan Ave.

BALANDŽIO 25 D. Vaikų žur-nalo Eglutės parėmimo vakaras Jaunime Centre.

BALANDŽIO 26 D. 3 val. p.p. Verdi Operos "Tosca" spektaklis statomas Chicago Lietuvos Ope-ros, 410 So. Michigan Ave.

GEGUŽĖS 9 D. Kristijono Do-nelaičio gimimo 250 sukaktį paminėti vakaras ruošiamas Pe-dagoginio Lituanistikos Institu-to Jaunimo Centre.

ŽIEMA Marius Katiliškis

Iš premijuotos knygos ŠVENTADIENIS UŽ MIESTO

(5)

Vis dėlto sniegas greitai patraukia kojas. Minkšti ir begaliniai sniego patalai taip gundo išsistieti ir pailsėti. Labai gerai, kad čia pat namai ir Iova. Išgertas alus jį veikė snauduliu ir tereikėjo, rodos, atsistėsti pusnį, kad neužiomis užmigtum. Aną žiemą senis Ušvila žvyruobėse ties Račių kapeliais atsistėdė tokią naktį. Gal pypkės už-sidėgti. Nė jo kas pasigėdo, nė buvo kam jieškoti. Tiktai po pusiau-gavėnio, pradėjus leisti, aptiko su visom tarbom ir pypke sugniaužta rankoj. Sako, apima toks saldumas. Minkšta, balta, tyku. Ir gražūs sapnai nusileidžia, kaip iš dangaus.

Ambrasas pajuto lyg sniego gniūžtę už nugaros. Sustojo. Ir nė pirmyn nė atgal. O jei ir Petras sau guli ir taip sapnuoja? Ir vėjas vis neša sniego kruopelytes ant rankų, ant veido, ant jo viso? Taigi, greičiausiai, kad guli. Ir kas kalts, kad guli? Niekas, rodos, nagų nepriklišo. Matė išlekiant, kaip aitvarą, iš kiemo. Ir girto, sako, vel-nias netraukia. Jau ir namai čia pat. Ir vėl Ambrasas sustojo, ir kietas, platus delnas užėmė jo burną.

Oho, kad šala. Pasiutusiai spaudžia, Niekas juk ir nežino, kur Petras dabar. Jis būtų blyvęs ir keikęs pabėgusį arklį. Rudoko žmo-nės matė jį išvažiuojant, ir kas jiems darbo, kur jis nusidaš. Na-miškiškai nesirūpins ir kitą dieną. Įpratę ir žino, kad jam namų ne-reikia, kol sviete yra alaus. Ne, jau tada bus po visam. Jis nusipur-tė. Ir tai, kad jis žino, kad jis vienas nežino, jog Petras sniege, jį

nusmelkė iki pat kojų apačių. Jis nusigando to, kas, rodos, slapčiaus-iai, net jam pačiam nenorint ir nežinant, buvo įsigavęs į jo širdį. Ir tas šešėlis užkris ant jo kaktos, užslėgs krūtinę ir vilksis visą amžių paskui. Jis prisiminė dar keletą pasakojimų iš senovės, kaip yra nutikę kitiems. Rankų ir kojų pirštai, taip pat ir ausys nušala ir pergėlusios nukrinta. Bet jei jau niekas neaptiks, tai tada amen, už-tikrintai.

Jis nebesvarstė ir nebegaĩšo. Rodos, ir dangus galutinai išsi-blaivē, ir speigas paspaudė tvirtiau, tuo pačiu išpustydamas iš gal-vos paskutinius svaigulio likučius. Jis nežūrėjo kelio. Aplenkdamas krūmus, sukrisdamas į griovius, kasėsi atgal, taikydamas ton vieton, kur buvo aptikęs užkliuvusį arklį. Jau galėjo būti patsai vidunaktis. Vyras šilo ir šniokštė. Niekur nesimatė nė mažiausios švieselės. Iš kažkur atklydo nutęstinis šnites kaukimas.

Tylus, baltas sniegas jį supo, darydamas tokį mažytį, suplukusį, vargstantį baisioj, neturinčioj nė kraštų, nė pradžios naktį. Nebo-damas nuovargio, kasėsi ir kasėsi pirmyn. Arklio išraustų duobių dar nebuvo sniegas užpustęs. Nuo čia jis leidosi vieškello pusėn, kur keliukas staigiai metasi į laukus. Jis neturėjo jokio plano ir ėjo, vedamas nuovokos, stumiamas reikalo ir neaiškios baimės. Atsisagstęs, be pirštinių, pasviręs, kaip pėdsekis šuva, sustodamas ir pasiklausydamas. Sniegas dūlavo, tylą spengė, ir smarkiai plakė širdis.

Priešais išniro telefono stulpas. Dar keli žingsniai, keli sunkūs pasistūtimai per sniegą, kaip nesumintą šieną, ir kojomis atsi-trenkė į vieškello lygmę. Šit, netoli ir kryžius, ir nušiuurę krūme-liai trikampyje, laukų keliukui sukančiam iš vieškello. Kelio nerėžė jokie pėdakai -- lygi, negyva sniego plotmė, patieta po spink-sinčiomis žvaigždėmis geležiniame žiemos danguje.

Jis mindžiojo, tapinėjo kojomis, lyg pirštais grabinėdamas pačiu pagriovu, kiek jį galėjo nujauti, eidamas sodžiaus pusėn. Paskui grįžo antru pakraščiu ir sustojęs klausėsi. Niekas netrikdė gūdžios rimties, tik širdis gūsčiojo krūtinėje, ir tik ji viena šaukė nerimu metalinėje speigo ertelėje.

Šilainės šaunios ambasadorys-tės 15 metų sukaktį atžymėti įsisteigė komitetas, kurį sudaro M. Jokubaitis (pirmininkas), dr. A. Damušis, dr. M. Miškinienė, dr. V. Majauskas, A. Zaporac-kas ir St. Garliauskas. Šių dienų aplinkybėse komitetas nieko ge-resnio ir negalėjo sugalvoti kaip surengti gražioje graikų ortodok-sų Šv. Konstantino (prie Oakman bulv.) salėje, kur šauiniai kelis

metus Naujus Metus sutikome, viešą minėjimą-banketą, kuris įvyks gegužės mėn. 16 d. Bankete skambės dainos ir gėlėti žodžiai, gros Neolituany orkestras. Pro-gramoje pasirodys ne tik dabar-tinis šokėjų sąstatas, bet ir Ši-lainės veteranai "pensininkai", o gausus svečių skaičius bus aukš-čiausias Šilainės darbų įvertini-mas ir padėka.

K. Jurgutis

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriku baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke
Tel. PProspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. Victory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmą, ir ketvirtą. nuo 9 val ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U.S. Depart-ment of Justice ir paskelbta U.S. Department of Commerce

Cosmos Parcel Express Corp.

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill., 60608

Tel. CA 5-1864 ir WA 5-2737

IR

Marquette Gift Parcel Service

2439 W. 69 St., Chicago, Ill., 60629

Tel. WA 5-2737 ir 225-1864

Didelis pasirinkimas medžiagų ir visų kitų siuntiniams tinkamų prekių žemesnėmis negu kitur kainomis. Prieš sudarydami siuntinius, patikrinkite mūsų kainas.

Įstaigos vedėjai: EDV. ŽUKAUSKAS IR VYT. ŽUKAUSKAS Abiejuose skyriuose galima užsakyti maisto siuntinius iš Danijos, taip pat akordeonus, siuvas ir rašomas mašinas iš Europos ir įvairias prekes, net šaldytuvus ir automobilius iš SSSR sandėlių.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

Pastovėjo valandėlę, iš naujo persvarstydamas nuotykį nuo pradžios. Tik užsūndęs jis galėjo išsiversti iš važio. Kitaip, ir iš-dribęs, būtų rėkavęs ir keikęs pabėgusį arklį, kad laukai skirtųsi. Staigiaiame posūkyje važys turėjo pakrypti ant šono, ir lekiant dar tokiu greičiu. Ne, tai kur kitur? Dar kartą perėjo, ypatingai nu-trypdamas aplink kryžių. Tada brido išilgai griovio, rankomis ir kojomis nugraibstydamas kiekvieną pėdą. Jis primynė kažin ką kietą skersai griovio. Saugodamas, kad nesumintų, puolė knibbsčias. Po juo gulėjo žmogus. Petras tysojo išmestom rankom, galvą paglem-žęs po petim ir užbertas sniego. Smaigį ir gelianti mintis perbėgo: ar gyvas jis? Nubraukė suledėjusią plūtą nuo veido. Jo alsavimas tirdė sniegą, ir jis klojosi ledeliu apie burną ir nosį, tartum sudary-damas tvirtą apdangalą prieš speigą ir vėją. Priklauptas stengėsi sugauti alsavimą. Iš praviros burnos tvoskė stiprus ir šleikštus degtinės tvaikas ir, lyg iš didžiausios gilumos, iš po apsnigtos žemės, pasigirdo silpnutis dejonės atodūsis. Jis miegojo ir sapna-vo malonius sapnus. Petras buvo gyvas.

-- Ei, Petriuk! Kelkis! Atsibusk!

Už pažasty, atbulą išvilks iš griovio, lamdė ir mėgino pastaty-ti. Jis purtė už pečių, bet vos atleisus, jo kojos linko per kelius, kaip nulažyti pagaliai, ir jis dribo ant žemės. Tvirtai sugriebęs, jis ban-dė vesti, bet jis nesilaikė nė per plaukelį, visu svoriu kniubdamas, nu-karusiomis rankomis, maskatuojančia galva.

-- Sunkus gi bestija, Sudribęs, kaip pelį maišas. Ar ilgai aš čia

tąsysisios su tavim? -- niršo sušilęs ir uždusęs Ambrasas, pavilkęs galiuką, užsimetęs ant kupros. Jis pagavo trintį veldą sniegu. Bet ką jam sniego sauja, jei jis patogi miegojo pusnyje. Jis tik vartė galvą pasliškai išdrikęs ant kello.

-- Nors eik palikęs... Bet kaip tu tokį brangų radinį paliksi?... -- jis žvalgėsi ir klausėsi, ar nepasigirs kur arklio prunkštimas ar

einančiųjų balsai. Kažin kur toli bliaustėsi girti. Jis purtė, vilko ir nešė. Gerklės gale įsirėmė sausas kartulys. Netruko suplukti ir nu-simušti.

(Bus daugiau)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Baletininkas St. Velbasis** su savo baletu studijos mokiniais atvyksta į Clevelandą, kur Naujosios parapijos salėje, balandžio 18 d., 7:30 val. išpildys baletų programą. Kartu atvyksta deklamatorė Birutė Zarembaitė-Briedienė.

Baletu vakarą ruošia Naujosios Parapijos ALRK Moterų S-gos 36 kuopa. Po programos — šokiai ir vaišės.

Vakaro pelnas skiriamas salės scenos uždangai įsigyti.

Šiam vakarui bilietus iš anksto įsigyti galima Patria krautuvėje, pas Ignatavičienę tel. — 531-2446, Laniauskiene — IV 6-2152 ir Stasiene — IV 6-2111.

• **Petras ir Paulė Balčiūnai** persikėlę gyventi į 1976 Beverly Hills Dr., Cleveland, Ohio 44117. Telef.: 486-4836.

• **Clevelando Orkestras**, sugrįžęs po 7 savaičių jo vadovui George Szell, savo balandžio 16-18 d. koncertų programoje turės pagarsėjusią viešnią, smuikininkę Erica Morini, kuri išpildys Čaikovskio Concerto smuikui.

Orkestras šiuos du vakarus skiria Wagnerio "Skrajojančiam Olandui" ir Sibelius Simfonijai No. 4.

Koncertų pradžia 8:30 val. vak.

Solistė LILIJĄ ŠUKYTĖ

Lilija Šukytė dainuos Clevelande

Lietuviai didžiuojasi naujai kylančia dainos žvaigžde, Toronto Lietuvaite Lilija Šukyte, Dievo apdovanota reto grožio balsine medžiaga ir žavinga sceniška išvaizda jaunoji menininkė rimtai ruošiasi ir tebesiruošia savo profesiniam darbui bei sėkmingai veržiasi į menininkės aukštumas.

L. Šukytė baigė Toronto karališkoje konservatorijoje pianino ir dainavimo klases, įgydama "solo performer" laipsnį, Mc Master universitete gavo prancūzų ir vokiečių kalbų bakalauratą. Dabar tęsia dainavimo studijas Toronto konservatorijoje, kur gaus "Artist diploma".

Lilija yra dainavusi kanadiečių ir lietuvių koncertuose, operose ir įvairiuose muzikos festivaliuose ir gavusi eilę medalių ir pažymėjimų. 1962 metais solistė laimėjo vieną iš keturių visai Kanadai skirtų Royal Society of Canada stipendijų dainavimo studijoms į Vokietiją. 1963 metais Šukytė Kivani festivalyje iš šimtų dalyvių laimėjo pirmąją vietą, profesionalinę trofėją ir stipendiją. Šių metų Toronto operos atidaryme buvo pirmą kartą pastatyta B. Britten opera. Iš daugybės kandidatų pagrindinei rolei buvo atrinkta Lilija Šukytė. Visi šios operos solistai yra žinomi profesionalai dainininkai. Operai dirigavo Metropolitan operos dirigentas E. Barbin. Solistė yra davusi visą eilę recitalių kanadiečiams, kurių spauda labai puikiai įvertino.

Lietuviai, girdėję jos koncertus bei recitalius Amerikoje ir Kanadoje, žavėjosi Lilijos talentu ir jos atliekamųjų dainų ir arijų grožiu.

Mieląją solistę Clevelando lietuviai turės progos pirmą kartą išgirsti pavasariniame koncerte, kur su mūsų virtuozu pianistu Andriu Kuprevičiu išpildys programą Dainavos jaunimo stovyklos naudai gegužės 9 d.

V.R.

REMIA LIETUVIŲ GIMNAZIJOS STATYBA

Vasario šešioliktosios Giminazija šiuo metu vykdo pagrindinio namo priestato statybos darbus. Kaip jau žinoma, viso pastato darbai kainuos apie RM 800,000. Be užtrauktos hipotekos iš vokiečių įstaigų darbams baigti dar reikės apie RM 200,000 arba \$50,000 Giminazijos vadovybė tikisi šią sumą sutelkti iš lietuvių sambūrių bei paskirų tautiečių. Tam reikalui Giminazijos vadovybė, drauge su Vokietijos LB Valdyba skelbia aukų rinkimo vą. Vąjus pradėtas kovo mėnesį ir bus vykdomas balandžio bei gegužės mėnesiais.

Clevelando bendruomenė, visada jautri svarbesniems tautiniams reikalams, ruošiasi prisidėti ir prie Giminazijos namo statybos išlaidoms padengti aukų rinkimo vą.

kimo vąjus.

Šiomis dienomis buvo sukvietas LB I Apylinkės Valdybos iniciatyva įvairių organizacijų atstovų pasitarimas. Aptaręs šį reikalą išrinko penkių asmenų komitetą aukų rinkimo vąjui praveisti. Komitetą sudaro: Vytautas Brazilius, Feliksas Eidimantas, Rimgaudas Gulbinas, Algimantas Širvaitis ir Viktoras Stankevičius. Komitetas, aptaręs aukų rinkimo būdą ir paruošęs aukų lapus, šiomis dienomis pradės vąj. Komitetas tikisi, kad visi tautiečiai, į kuriuos bus kreipiamasi prašant šiam reikalui aukų, prisidės prie šio užsimojimo.

V. Brazilius

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

BALANDŽIO 18 D. Naujos Parapijos salėje Velbasio baletu studijos stekaklis.

BALANDŽIO 19 D. SLA 14 kuopos išd. sekr. M. Misčikienės pagerbimas Lietuvių salėje.

BALANDŽIO 18 D. Ohio Lietuvių Gydytojų d-jos susirinkimas Čiurlionio namuose.

BALANDŽIO 25 D. Baltijos Aidų radijo vakaras Šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 26 D. daifiniko Br. Murino kūrinių paroda Čiurlionio namuose. Paroda bus atidaryta iki gegužės 2 d.

GEGUŽĖS 2 D. Pilėnų tunto sporto šventė St. Clair Recreation Center.

GEGUŽĖS 3 D. Šv. Jurgio parapijos klebono kun. B. Ivanauko 25 metų kunigystės su-

Buvęs vyr. skautininkas E. Vilkas buvo apsilankęs Clevelande ir ta proga pademonstravo filmą iš skautų Jamboree Graikiroje. Nuotraukoje E. Vilkas ir Clevelando skautų bei skaučių veikėjai.

V. Bacevičiaus nuotrauka

kakties proga pagerbimas-banketas, Šv. Jurgio parapijos salėje.

GEGUŽĖS 9 D. Pianisto Andriaus Kuprevičiaus ir solistės Lilijos Šukytės koncertas Šv. Jurgio parapijos salėje. Rengia Dainavos jaunimo stovyklos globos komitetas Clevelande.

GEGUŽĖS 23-24 Lietuvių Fronto Bičiulių konferencija Čiurlionio Ansamblio namuose.

GEGUŽĖS 17 D. LLK pirm. V. Sidzikausko paskaita politiniais klausimais. Rengia LB I Apyl. valdyba.

GEGUŽĖS 17 D. Šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimas Naujosios Parapijos salėje.

GEGUŽĖS 24 D. Kun. klebono J. Angelaičio 30 m. kunigystės pagerbimas - banketas Naujos Parapijos salėje.

BIRŽELIO 6 D. įvykstančios dainų šventės repertuaro koncertas, J. Puodžiūno ir V. Karosaitės baletas Šv. Jurgio parapijos salėje.

* BIRŽELIO 7 D. Saleziečių gimnazijai paremti parengimas Čiurlionio Ansamblio namuose.

BIRŽELIO 21 D. Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos gegužinė.

BIRŽELIO 27 D. sportininkų vakaras Pabaltijo žaidynių proga Slovenian Auditorium.

BIRŽELIO 28 D. Karuiui paremti gegužinė Čiurlionio Ansamblio namuose. Rengia LVS Ramovė.

BIRŽELIO 28 D. SLA 14 kuopos vasaros pobūvis.

LIEPOS 18 D. Riviera Country Club salėje įvyksta Tėvynės Garų radijo valandėlės 15-os metų sukakties balius.

RUGSĖJO 6 D. koncertas Naujosios Parapijos salėje fortepijono fondui.

RUGSĖJO 20 D. susipažinimo pobūvis Čiurlionio Ansamblio namuose. Rengia LVS Ramovė.

RUGSĖJO 27 - SPALIO 4 A. Tamošaitienės dailės, tautinių audinių ir drabužių paroda Čiurlionio Ansamblio namuose. Rengia LB I apyl. valdyba.

LAPKRIČIO 21 D. Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas. Rengia LVS Ramovė.

LAPKRIČIO 26-29 D. Amerikos ir Kanados Ateitininkų Sandraugių suvažiavimas.

Per Atvelykį Clevelande Šv. Jurgio parapijos salėje suruoštame margučių ridinėjimo vakare jaunimas kantriai eilėje laukė išbandyti laimės...

V. Pliodžinsko nuotrauka

Per Atvelykį Clevelande įvyko moksleivių ateitininkų globėjų ir kapelionų konferencija. Dalyvavo virš 30 atstovų iš Chicago, Detroito, Toronto, Bostono ir Clevelando. V. Pliodžinsko nuotrauka

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue EN 1 - 1763
936 East 185th St. KE 1 - 7770

Visais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.
Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriams mašinų vairuotojams.
ATSTOVAS
VYT. SENKUS
WO 1-6820
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

The big
S
with us-
SERVICE
813 EAST 185TH STREET
6235 ST. CLAIR AVENUE
25000 EUCLID AVENUE
26000 LAKE SHORE BLVD.
ST. CLAIR SAVINGS

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Albinas Trečiokas, New Jersey tautinių ir bendrinių organizacijų veikėjas, išrinktas pirmininku iš 20 tautybių atstovų sudarytam komitetui. Komitetas rūpinsis New Jersey respublikonų partijos rinkiminiais reikalais.

Komiteto sudarymo proga įžymūs respublikonų partijos vadovai nurodė ir tautinių grupių įtaką ir jų reikšmę respublikonų partijoje.

ROCHESTER

• LB Rochesterio apylinkės metiniame susirinkime, kuriam pirmininkavo Jonas Miškinis, sekretoriaujant Onai Adomaitienei, išrinkta nauja valdyba: Kazys Sabalis, Kęstutis Miškinis, Bronius Krokys, Juozas Stankus, Ona Adomaitienė ir Vaidevutis Draugelis. Revizijos komisija perrinkta buvusioji: Pranas Saladzius, Jonas Miškinis ir Vladas Keiba. Šių metų rudenį LB Rochesterio Apylinkė žada iškilmingai paminėti 15 metų įkūrimo sukaktį. Ta proga numatomas surengti koncertas su plačia menine programa.

• LVS "Ramovė" skyrius savo metiniame susirinkime išsirinko naują valdybą, kuri pareigomis pasiskirstė sekančiai: pirm. Valerijonas Vitkus, vicepirm. Antanas Burkūnas, sekr. Vytautas Čypas, pareigūnų vadovas Vytautas Žmuidzinas ir išdininkas Jonas Jakubonis. Revizijos komisija: pulk. Raimundas Liormanas ir Vincent Wissman. (km)

BOSTON

KVIEČIA Į MINĖJIMĄ

Bostono lietuviškųjų organizacijų atstovų jungtinis komitetas maloniai kviečia atsilankyti į Lietuvos Prezidento A. Smetonos 20-ties metų mirties sukakties Paminėjimą - Akademiją, balandžio mėn. 19 d. (sekmadienį).

10 val. ryto pamaldos šv. Petro liet. parapijos bažnyčioje.

3 val. popiet South Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos auditorijoje 3-me aukšte, -- akademija.

Programoje: prof. J. Puzino iš Philadelphia paskaita; solistė Ir. Stankūnaitė iš New Jersey; A. Smetonos raštų skaitymas; Bostono mišrus choras, vedamas komp. J. Gaidelio.

Po programos -- vaišės, veiklos bufetas.

Susirinkime pagerbti pirmąjį ir paskutinįjį Lietuvos Valstybės Prezidentą!

Kviečia: ALT S-ga, LB Bostono apylinkė, Korp! Neo-Lithuania Korp! Vytis, Studentų Ateitininkų Bostono D-vė, Lietuvių Studentų

S-ga, Skautų Žalgirio Tuntas, Skautų Baltijos Tuntas, Jūros Skautų Nemuno Tuntas, Lietuvių Fondas, Lietuvių Enciklopedija, Baltų Amerikiečių D-ja, Vilniečių Sąjungos Bostono skyr., Laisvės Varpas, Kultūros Klubas, Dramos Sambūris, Kultūriniai Subatvakariai, A.L.T. Sandoros I-ji apskr., Lietuvių Skautų S-ga, Bostono Lietuvių Mišrus Choras, L.V. S-gos Ramovės Bostono skyrius, Lietuvių Inžinierių ir Architektų D-ja, Teisininkų D-ja, Moterų Klubas, Ateitininkai Sendraugiai.

• Bostono A. S. D. Korp! Vytis maloniai kviečia dalyvauti Korporacijos metinėje šventėje, balandžio mėn. 18-19 dienomis Bostono Lietuvių Piliečių Klubu 3-čiame aukšte, 369 West Broadway.

Dienotvarkė numatoma: balandžio 18 d. (šeštadienį), 10-2 val. registracija; 2 val. susirinkimas (uždarymas); 3:30 paskaita: "Lietuvių kalba indoeuropiečių kalbose" -- skaito A. Mažiulis; 7:30 -- šokiai. Balandžio 19 d. (sekmadienį), 10 val. ryto -- šv. Petro parapijos bažnyčioje pamaldos.

TRADICINIS, TIK NEBE TRADICIŠKAS ATVELYKIS

Lietuvių Moterų Atstovybės New Yorko klubas, tariant pirmininkės M. Kregždienės žodžiais, stengiasi palaikyti Atvelykio šventės tradiciją. Tad ir ši Atvelykį susikvietė į Carnegie Endowment patalpas didoką dalį New Yorko lietuvių visuomenės paviešėti ir pasivaikšinti prie tradicinio Velykų stalo.

Toks Velykų švenčių praradimas tikrai yra jau gana neįprasta Lietuvos gyvenimo tradicija. Tik šie, New Yorke jau kelintai metai rengiamieji Atvelykiai, saivalme ruprantama, jei ir yra tradiciniai, nebegalį būti ir nėra tradiciški: jie yra kitoki, negu Lietuvoje. Jie geresni, turtin gesni.

Atvelykiai juk būdavo būdingi privatus pobūdžio vaišėmis. Čia Atvelykiai visuomeniški. Vietoj vaikščiojimo, spėdami nesusipėdinti, pas norimus ar reikalingus aplankyti bičiulius, susirenkame šimtas kitas į vieną vietą. Vien tuo jau išėina praktiškiau. Be to, vaišės čia irgi ne vien tradicinės, o pagal dėsni, kad ne viena duona žmogus sotus.

Šį kartą pirmasis Atvelykio vaišių patiekalas buvo St. Santvaro pašnekesys apie poeziją. Ne paskaita, o pašnekesys, kaip jis pats pabrėžė. Jis, mat, buvo užsimojęs įskiepyti Bostono ugdomą "subatvakarinį" pašnekesių tradiciją, kur pokalbio pra-

DIRVOS NOVELĖS KONKURSO PREMIJOS ĮTEIKIMO IŠKILMĖS-VAKARAS

ĮVYKS GEGUŽĖS 2 D., 8 VAL. VAK.
American Legion salėje, 8400 So. Halsted St., Chicagoje.

Programoje: Premijos įteikimas, meninė dalis, vakarienė ir šokiai.

Salė vėsinama. Yra aikštė automobiliams pastatyti.

Staliukus galima jau užsisakyti (iki balandžio 30 d.) pas p. BRONĘ PAPLĖNIENĘ — 5647 So. Wood St., tel. RE 7-8186 (tarp 6-9 val. vak.).

Rengia

VILTIES DRAUGIJOS PREMIJOS ĮTEIKIMO
IŠKILMĖMS RENGTI KOMITETAS CHICAGOJE

dininkas tik sužadina pasikalbėjimą, klausimus, nuomonėmis pasidalinimus, gal kartais ir pasiginčijimą. Šį kartą ta sėkla nespėjo čia diego išleisti. Anot paties Santvaro pripažinimo, jis tik pačiu praskrendančio paukščio sparno smaigaliu brūkštelėjo per įvairių laikų poezijos sampratų stygą -- pradėjęs Platonu-Aristotelium ir baigęs vienu kitu naujų mūsų poetų vardu, kiek stabtelėjo ties poetų ir visuomenės santykiu (per daug dideli visuomenės santūrumu poezijos leidiniais) ir siūlė testą pokalbį daugiašalio dialogo būdu, tai yra, siūlė kelti klausimų. Bet Atvelykio viešnios ir svečiai buvo tokio pasiūlymo užklupti netikėtai ir nesiryžo atskleisti savo nusi-manymų apie poezijos problemas... Ką gi, visos naujos tradicijos gimsta lėtai. Gausūs svečiai buvo drąsesni pažįstamesnėje tradicijos dalyje -- prie stalo, ties kuriuo šeiminiškams buvo šiek tiek nelauko rūpesčio, kadangi čia pasikartojo tradicija, kurią gal verčiau būtų kaip nors užmiršti: sako, daugiau kaip pusė svečių atsilankė nepranešę kvietimuose nurodytu būdu, kad ateis. Taigi ir vėl svečių daugiau netu tikėtasi. Šis moterų klubas jau antrą kartą "bėdoj" dėl to, kad susilaukia daugiau svečių, negu tikėjos. Žinoma, linksma "bėda", bet toks jau yra tradicinis moterų jaudinimasis: jei būtinum žinojusios, būtinum geriau pasirengusios! Bet tai tik rengėjos jaudinimasis. Svečiams Atvelykis buvo OK! Ypač, kad "vie-nu kirčiu" galėjai pasisvečiuoti kone su visais.

Dar viena šių Atvelykių auginama nauja tradicija, -- įsigy-jamas lietuvių dailininko paveikslas, parduodamas laimėjimo būdu. Šį kartą buvo įsigytas V. Karosiulio kūrinys iš čia neseniai pasibaigusios parodos. Laimėjo -- B. Bieliukas, Taigi, visa suėjus, tradicinis Atvelykis čia nebe visai tradiciškas, o bent keliais atžvilgiais naujoviškai pagerintas.

NAUJOS KNYGOS

VILKIUKO ŽINYNAS -- išleido LSB Vilkiukų Skyrius. Sudarė Vladas Vijeikis. 119 psl. kaina 1 dol. Platinamas per skautų viene-tus. Knyga savo turiniu labai naudinga visiems vilkiukų amžiaus berniukams.

PARDUODAMA
populiari taverna su namu. Labai geroje vietoje. 5 kamb. butas su garažu 2 automob. Užeikite ir stebėkite, koks tai pasėkmingas biznis.

2638 West 69 Street,
Chicago, tel. GR 6-9894

STATE FARM
MUTUAL
AUTOMOBILE
INSURANCE
COMPANY

THE BEST
FOR LESS!
Frank Zapolis
3208 1/2 W. 95 St.
CHICAGO,
ILL., 60642
Phone:
GARDEN 4-8654

Baletu šokėjai Jaunutis Puodžiūnas ir Violeta Karosaitė dabar su baletu gastrolėmis lanką lietuvių kolonijas.

Klasikinis šokis keliauja

Klasikinio šokio koncertai lietuvių kolonijose yra labai retas įvykis. Šioje meno srityje pajėgesnių žmonių turime nedaug, o iš Lietuvos pasitraukę šokio menininkai paseno ir vienas kitas verčiasi pamokomis studijose. Šokio menas -- sunki profesija, reikalaujanti geros sveikatos, fizinės ištvermės, kasdieninio darbo studijose, be gimto talento reikia ir gerų mokytojų. Ypač gi reikia daug kantrybės ir tikros meilės šokiui.

Tenka nuoširdžiai sveikinti šokio entuziastus Violetą Karosaitę ir Jaunutį Puodžiūną, mūsų iškilmiuosius klasikinio šokio menininkus, pasiryžusius išvykti didesnėn kelionėn ir pasidalinti su mumis savais meniniais laimėjimais.

Šia proga reikia padėkoti ALB Clevelando 1-mos Apyl. V-bai

už šitų šokio koncertų organizavimo iniciatyvą, bandant susirūšinti su kolonijomis, nustatyti kelionių ir koncertų planą nuo Hollywoodo iki Omahos, Chicago, Clevelando, Detroito, Toronto, New Yorko, Bostono ir kitų kolonijų. Energingesnės, darbštesnės ir įžvalgesnės kolonijos greitai atsiliepė ir koncertus ruošia, gi kitos dar galėtų šia reta proga pasinaudoti. Juk paskira kolonija nėra pajėgi tokį koncertą surengti jau vien dėl didelių kelionės išlaidų.

Violeta Karosaitė savo pirmuosius baletinius žingsnius pradėjo Chicagoje, pas buv. Kauno Valstybinio Teatro baletu solistą Simą Velbasį. Vėliau studijuoja pas garsiąją B. Holmes, šoka jos statomose baletuose, Patenka į Aqua Folies kompaniją ir gastroliauja po visus didesnius

sius Amerikos miestus. Atsidūrusi Hollywoode nutraukia gastroles ir lieka čia testui toliau baletu studijų. Nuo 1962 metų su partneriu Jaunučiu Puodžiūnu ruošia koncertus, šoka U.S.O. programose, kartkartėmis dalyvaudami ir televizijos programose.

Jaunutis Puodžiūnas, krepšinio ir futbolo entuziastas, pradėjo studijas Kassello stovykloje "Laisvės" baletu teatre pas lietuvių baletu menininką Alfą Liepiną. Dar tremtyje pasireiškė esąs gabus šokėjas, šokęs lietuvių statytame baletu "Coppelia" ir Kassello Valst. Operoje.

Atvykęs į Clevelandą tęsia studijas pas garsų rusų šokio pedagogą Nadeždina. Išvyksta su gastrolėmis į Chicago, šoka naktniniame Chez Paris klube, Netrukus persikelia į Hollywoodą, šoka kaip solistas operoje "Parduotojų Nuorakoj" ir išsisus penkis metus garsojoje Hollywood Bowl kompanijoje. Su ja apvažinėjo visą Ameriką ir dalį Kanados. Šoka ir prabangiajame Hollywoodo Moulin Rouge klube, televizijos programose, koncertuose. Kartu su Violeta Karosaitė parengė koncertinę programą, kurią ir parodys lietuvių kolonijoms.

Nežinrnt sunkių darbo sąlygų, kostiumų brangumo ir varginančių kelionių jie abu turi paruošę rimtą programą. Matysime juos įvairiuose stiliuose, puikiuose kostiumuose kartu ir paskirai.

Jų kelionės jau prasidėjo. Pirmasis koncertas balandžio mėn. 5 d. Omahoje praėjo su dideliu pasisekimu. Šiuo metu jie jau Chicagoje.

Jų gastrolių planas atrodo taip:

Balandžio mėn. 25-26 d. Toronto; gegužės mėn. 16-17 d. New Yorkas; gegužės mėn. 23-24 d. Baltimorė; birželio mėn. 6 d. Clevelandas.

Laukiama atsakymų iš Detroito, Bostono. Būtų tikrai vertinga jei ir kitos lietuvių kolonijos čia dar neužimtomis datomis pasinaudotų ir pas save koncertą suruoštų. Norintieji turėtų tuojau rašyti ALB Clevelando 1-mos Apyl. pirmininkui Feliksui Eidimui adresu: 6517 Superior Ave., Cleveland, Ohio, 44103.

Petras Maželis

VERONIKAI TAMOŠAITIENEI

mirus, jos seserims A. PETRAITIENEI ir S. JURGUTAVIČIENEI su šeimomis reiškiame gilią užuojautą.

Aniceta ir Vytautas Giedraičiai

PADĖKA

Visiems, kurie gėlėmis, užuojautomis, mišiu auka bei savo skaitlingu dalyvavimu pareiškė paskutinį sudiev mano žmonai ir mūsų Mamai

SOFIJAI ŠARKIENEI

Mūsų didelė ir gili padėka.

Jonas Šarka, dukterys ir sūnūs.

Chicagoj balandžio 5 d. Jaunimo Centre lituanistinių mokyklų pasirodyme Lemonto Maironio lituanistinės mokyklos choras išpildė dalį programos. Mokyklai vadovauja O. Abromaitienė.

Z. Dugučio nuotrauka